

The Effect of Revolution History and Kemalism Course Conducted as Distance Education on the Success of 8th Grade Students

Yusuf Yıldırım

Erdem Beyazıt İmam Hatip Scondary Scool, İnegöl- Bursa, Turkey

ABSTRACT

In this research, it is aimed to reveal the effectiveness of the History of Revolution and Kemalism course conducted with distance education with eighth grade students. The research was carried out as a quasi-experimental pretest-posttest control group model within the scope of quantitative research. The research group consists of a total of 31 students, 15 boys and 16 girls. The research was carried out in the form of three lesson hours each week for five weeks. While the lessons were taught face-to-face to the control group, the lessons were conducted in the form of distance education with the experimental group. The research was carried out during the summer holiday. This research was carried out during the summer holiday, since the most appropriate time period for students to participate in face-to-face and distance education is summer holiday. According to the results of the research, it was determined that the History of Revolution and Kemalism course conducted with distance education did not provide a positive increase on the academic achievement of the students. From this point of view, it has been concluded that distance education applications do not contribute to the success of students as much as face-to-face education. Considering this situation, a number of suggestions have been made for the distance education process.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 05.12.2021

Received in revised form: 27.02.2022

Accepted: 03.03.2022

Available online: 01.06.2022

Article Type: Standard Paper

Keywords: Education, Distance education, History of Revolution and Kemalism.

© 2022 JIETP All rights reserved

Extended Summary

It is seen that distance education studies are applied in different ways, including main education, support education and alternative education. With the 2019 pandemic, due to the risk of contagion, the formal education in schools was changed to distance education compulsory. Face-to-face lessons in schools have started to be conducted online over the general network. One of these courses is History of Revolution and Kemalism. The History of Revolution and Kemalism course, which is given at the eighth grade level, is also one of the courses that eighth grade students are responsible for in the exam they take in order to be placed in high schools. This makes the History of Revolution and Kemalism course even more important for students.

Although it is expressed as distance education or emergency distance education in the literature, recent studies have focused on views of teachers (Avcı & Akdeniz, 2021; Fidan, 2020; Metin, Çevik & Gürbey, 2021), teacher candidates (Duman, 2020; Paydar & Doğan, 2019), students at different levels (Turan & Gürol, 2020, Öztaş & Kılıç, 2017) and parents (Günbaş & Gözüçuk, 2020; Kaya & Dilekçi, 2021). It has been observed that there are almost no studies on the History of Revolution and Kemalism course

Corresponding author's address: Erdem Beyazıt İmam Hatip Scondary Scool, İnegöl- Bursa, Turkey
Telephone: 05443153266
e-mail: yusufyildirimakademik@gmail.com
DOI: <https://doi.org/10.47157/jietp.1032685>

(Erol Şahin, 2019; Öztaş & Kılıç, 2017). In addition, it has been noticed that there are no studies that have been subjected to experimental processing among these studies. The fact that this study is experimental is thought to be important in terms of investigating the effects of face-to-face education practices and distance education practices on students. In this respect, it is thought that this study will contribute to the field. Therefore, in this study, the effectiveness of the History of Revolution and Kemalism course conducted with distance education was studied.

This research is a quasi-experimental study. The research was conducted as a quasi-experimental control group pre-posttest. The group in which the research was conducted consists of eighth grade students. There are a total of 31 students in the research group, of which 16 are in the experimental group and 15 are in the control group. At the same time, 15 of the students are boy and 16 of them are girl students.

In the research process, the curriculum was first adjusted. Then measuring tools were prepared. Experimental and control groups were formed. Pre-Tests were applied to the experimental and control groups simultaneously. A five-week learning process was carried out. The implementation process was covered in a total of fifteen lesson hours, three lesson hours each week. While the distance education study was conducted with the experimental group, it was conducted face to face with the control group. At the end of the five weeks, the posttests were carried out simultaneously.

According to the pretests, it is seen that the mean scores of the experimental and control groups are very close to each other. When the posttest mean scores are examined, it is seen that the difference between the mean scores of the experimental and control groups has increased. It is seen that the pretest mean score of the experimental group and the posttest were close to each other, and the posttest mean score decreased a little. When the pretest mean score of the control group and the posttest mean score were compared, it was determined that the posttest mean score increased compared to the pretest mean score.

It has been determined that the distance education process applied is not as effective as face-to-face education on the academic success of the experimental group students. The main reason for this situation is thought to be some limitations that the distance education process has created and the difficulties faced by students and teachers. According to the results of the research, the following suggestions can be made.

1. The distance education process should be supportive, not an alternative to formal education. Children should reinforce and develop the lessons they learn at school during the distance education process.
2. Educators are recommended to provide opportunities for students to be active in the distance education process and to participate effectively in the lessons. Because students in the silent and listener position get bored after a certain period of time and can break away from the lesson.
3. This research was carried out within the scope of the History of Revolution and Kemalism course of eighth grade students. It is recommended that researchers conduct similar studies in which the effectiveness of the distance education process is evaluated, with different sample groups, in different courses and at different grade levels.
4. It has been found that there are few experimental studies on distance education in the literature. Researchers are advised to conduct experimental studies in which the effectiveness of the distance education process is evaluated.

Uzaktan Eğitim Şeklinde Yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Etkisi

Yusuf Yıldırım^{ID}

Erdem Beyazıt İmam Hatip Ortaokulu, İnegöl- Bursa, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerle uzaktan eğitim şeklinde yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin etkililiğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma kapsamında yarı-deneyel olarak öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu 15'i erkek 16'sı ise kız öğrenci olmak üzere toplam 31 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma beş hafta boyunca her hafta üç ders saati şeklinde yürütülmüştür. Kontrol grubuna dersler yüz yüze işlenirken deney grubuyla dersler uzaktan eğitim şeklinde yürütülmüştür. Araştırma, yaz tatilinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, öğrencilerin yüz yüze ve uzaktan şeklinde gerçekleştirilecek olan eğitimlere katılabilecekleri en uygun zaman dilimi yaz tatili olduğu için yaz tatilinde yürütülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına göre uzaktan eğitimle yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin sekizinci sınıf öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu yönde bir artış sağlamadığı tespit edilmiştir. Bu noktadan hareketle uzaktan eğitim uygulamalarının yüz yüze eğitim kadar öğrencilerin başarısına katkı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dikkate alınarak uzaktan eğitim sürecine yönelik bir takım öneriler getirilmiştir.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihiçesi:

Alındı: 05.12.2021

Düzeltilmiş hali alındı: 27.02.2022

Kabul edildi: 03.03.2022

Çevrimiçi yayımlandı: 01.06.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Uzaktan eğitim, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

© 2022 JIETP Tüm hakları saklıdır

1. Giriş

Eğitim, bireylerin ve toplumların ilkelikten medeniyete ve gelişime doğru yapmış oldukları yolculuk şeklinde ifade edilebilir. Bu yolculuk, bireylerin kendini gerçekleştirme ve toplumların gelişmesi için planlı bir şekilde yürütülen çalışmaları içine alan süreçler toplamından oluşmaktadır. Bireyin kendini gerçekleştirme ve toplumsal gelişimin sağlanması için her ne kadar davranış değişikliğine (Bacanlı, 2005) odaklanılmış olsa da eğitim bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak bireyin tüm yönleriyle gelişmesine (MEB, 2018) ve topluma katılmasına yardımcı olmalıdır. Bunu gerçekleştirmek için çok farklı eğitim faaliyetleri yürütülmektedir. Bunlardan birisi de uzaktan eğitim şeklinde görülmektedir.

Uzaktan eğitim çalışmaları yerel, bölgesel ve ulusal şekilde uygulanırken günümüzde teknolojinin gelişmesiyle uluslararası bir nitelik de kazanmıştır. Uzaktan eğitim, öğrenci ve öğretmenin mekâna ve bazen zamana göre ayrıldığı yapılandırılmış öğrenme (Gunawardena ve McIsaac, 2013) çalışmaları şeklinde tanımlanmaktadır. Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğretmenin farklı mekanlarda halde senkron ya da asenkron olarak yürütülebilen bir eğitim sürecidir (Kaçan ve Gelen, 2020). Uzaktan eğitim uygulamaları senkron olarak çevrim içi şeklinde katılımcıların eş zamanlı çalışmaya dahil olmasıyla yürütüldüğü görülürken; asenkron uygulamaları ise çevrim dışı ve katılımcıların farklı zamanlarda aldıkları eğitim uygulamalarını ifade etmektedir.

Uzaktan eğitim sürecinin senkron yürütülmesi genellikle internet üzerinden çok katılımcılı, tek yönlü veya karşılıklı etkileşime olanak tanıyan uygulamalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Asenkron uygulamalar günümüzde teknolojik araçlarla birlikte farklı zaman diliminde yürütürken video kayıtlarıyla birlikte kitap, dergi, gazete ve mektup şeklinde uygulanabilmektedir. Genel anlamda uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim uygulamasıdır (İşman, 2008).

Uzaktan eğitim, geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütülme olanağının bulunmadığı durumlarda (Kazu ve Özdemir, 2002) kullanıldığı bilinmektedir. Bu durumlara örnek olarak salgın hastalıklar, kar tatilleri, doğal afetler gibi faktörler

örnek verilebilir. Böyle durumlar uzaktan eğitim çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. Ancak uzaktan eğitimin sadece herhangi bir zorunluktan dolayı tercih ediliyor algısı, uzaktan eğitime yönelik eksik bir bakışı içermektedir. Nitekim zaman ve mekân sınırlamasını kaldıran uzaktan eğitim çalışmaları, okullarda yüz yüze yürütülen eğitim faaliyetlerinin pekiştiricisi olarak da kullanılabilir.

Son zamanlarda yaşanan salgın felaketi uzaktan eğitimi hayatımıza hızlı bir şekilde girmesini sağlamış olsa da uzaktan eğitim faaliyetlerinin geçmişi, üç asır öncesine dayandığı bilinmektedir. Uzaktan eğitim faaliyetleri geçmişte mektupla başlayıp, radyo ve televizyonla yeni bir boyut kazanıp iletişim teknolojilerinin ve alt yapı sistemlerinin gelişmesiyle birlikte zirve yapmıştır. Karakuş ve diğerlerine göre (2020) uzaktan eğitim yüz yüze gerçekleşmeyen bir eğitim türüdür ve bu sebeple katılımcılar arasında doğrudan bir iletişim söz konusu değildir. Son yıllarda uzaktan eğitim uygulamalarında büyük değişimler yaşanmıştır (Gunawardena ve McIsaac, 2013). Hatta salgın döneminde yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarıyla daha önce yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarından içerik ve kapsam olarak da farklılık göstermektedir. Bundan dolayı salgın kaynaklı yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerine “acil uzaktan öğretim” şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Özellikle 2020-2021 yıllarında salgından dolayı uygulanan eğitim süreci, hızlı bir şekilde geçildiği için “acil uzaktan öğretim” kavramıyla ifade edilerek geleneksel uzaktan eğitim faaliyetlerinden ayrı tutulmuştur (Smith, 2020).

Uzaktan eğitim faaliyetlerini, sadece salgın dönemindeki uzaktan eğitim uygulamalarına bakarak değerlendirmek uzaktan eğitim süreçleri hakkında hatalı çıkarımlarda bulunmaya neden olabilir. Son zamanlarda ülkemizde yürütülen uzaktan eğitim çalışmaları, salgın gibi küresel bir zorunluluğun getirmiş olduğu bir durumdan kaynaklanmaktadır. Ama gönüllük esasına dayanan ve kişilerin motivasyonunun yüksek olduğu uzaktan eğitim uygulamaları da bulunmaktadır. Özellikle salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde birtakım problemlerin yaşanması (Albayrak, 2017; Hamutoğlu, Sezen Gültekin ve Savaşçı, 2019) eğitimci, veli ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik olumsuz düşüncelerine neden olmaktadır. Eğitimci, veli ve öğrenciler uzaktan eğitim çalışmalarını verimsiz şekilde değerlendirdiği görülmektedir.

Uzaktan eğitim veya uzaktan öğretim olarak farklı şekillerde kullanımı bulunmaktadır (King ve diğerleri, 2001). Farklı şekillerde kullanılsa da uzaktan eğitim uygulaması çoğunlukla bilişsel boyuta hitap eden uygulamalar içermektedir. Uzaktan eğitim çalışmaları öğrencilerin bilişsel gelişimine büyük oranda katkı sağlasa da duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine katkı konusunda sınırlılık yaşanabilmektedir. Genel olarak uzaktan eğitim şeklinde ifade edilse de mekân ve zaman bakımından aynı ortamı paylaşmayan kişilerin öğretim faaliyetlerini içeren bir süreci ifade etmektedir. Uzaktan eğitim süreci mektupla başlayan yazıarak yürütülen, görsel-işitsel araçlarla uzaktan eğitimin ve son olarak bilişim tabanlı uygulamaların kullanıldığı bir gelişim dönemi göstermiştir (Bozkurt, 2017). 2019 salgın dönemi ise uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim uygulamalarında bir devrim oluşturacaktır.

Eğitim, bir etkileşim sürecidir, etkileşimin aracıysa iletişimdir (Çakmak ve Aktan, 2015). İletişim eğitimin sürecinin en önemli öğelerinden birisi olduğu söylenebilir. Öğrenci ve öğretmen arasında güçlü iletişimin olmadığı yerlerde verimli bir eğitim sürecinden bahsetmek mümkün değildir. İletişim sınıf ortamında yüz yüze gerçekleştirilen eğitim sürecinde önemli olduğu kadar uzaktan eğitim sürecinde de önemlidir. Hatta uzaktan eğitim süreci, iletişim araçlarına bağlı bir şekilde yürütüldüğü için daha da önemli olduğu söylenebilir. Uzaktan eğitim faaliyetleri kapsamında öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimi artırmak için iletişim teknolojilerinde ve genel ağ alt yapı sistemlerinde yaşanan gelişmelerden istifade edilmeye başlanmıştır. Daha önceleri posta, radyo veya televizyon aracılığıyla sadece tek taraflı bilgi aktarım şeklinde gerçekleştirilen öğretim faaliyetleri, bilgisayar ve genel ağ altyapısıyla birlikte karşılıklı iletişim içerisinde yürütülmeye başlanmıştır (Ak, Oral ve Topuz, 2018).

Uzaktan eğitim çalışmaları ana eğitim, destek eğitimi ve alternatif eğitim olmak üzere farklı şekillerde uygulanabilmektedir. Bundan dolayı 2019 salgınıyla birlikte hastalığın bulaşma riskine binaen okullarda yürütülen yüz yüze eğitimden zorunlu olarak uzaktan eğitime geçilmiştir. Okullarda yüz yüze verilen dersler çevrimiçi olarak genel ağ üzerinden yürütülmeye başlanmıştır. Bu derslerden

birisi de T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersidir. Sekizinci sınıf seviyesinde verilen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi aynı zamanda sekizinci sınıf öğrencilerinin liselere yerleşebilmeleri için girdikleri sınavda sorumlu oldukları derslerden birisidir. Bu durum T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğrenciler için daha da önemli kılmaktadır.

Literatürde uzaktan eğitime ve uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin son zamanlarda yapılan araştırmalar öğretmen (Avcı ve Akdeniz, 2021; Fidan, 2020; Metin, Çevik ve Gürbey, 2021), öğretmen adayları (Duman, 2020; Paydar ve Doğan, 2019), farklı kademelerdeki öğrenciler (Turan ve Gürol, 2020, Öztaş ve Kılıç, 2017) ve veli (Günbaş ve Gözüküçük, 2020; Kaya ve Dilekçi, 2021) görüşlerine odaklanmıştır. Bu çalışmalara bakıldığı zaman genellikle uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara odaklanıldığı, uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi, uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin sosyal yönden etkilerinin incelendiği görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkisini doğrudan inceleyen araştırmaların literatürde az sayıda olduğu görülmüştür. Bunlardan bir kısmı doğrudan öğrencilerin akademik başarısına odaklanırken (Balliel Ünal, 2017; Tavukçu, 2008; Yaylak, 2010) bir kısmı da araştırma içerisinde alt soru şeklinde incelemiştir (Fidan, 2020).

Yapılan araştırma sonucunda literatürde uzaktan eğitimle işlenen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik araştırmaların ise az olduğu görülmüştür (Akbaba ve diğerleri, 2016; Erol Şahin, 2019; Öztaş ve Kılıç, 2017; Sığın, 2020). Literatürde İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik yapılan çalışmaların nitel araştırma metodolojisi çerçevesinde yapıldığı tespit edilmiştir (Akbaba ve diğerleri, 2016; Erol Şahin, 2019; Sığın, 2020). Literatürde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili deneysel işleme tabi tutulmuş nicel çalışmaların olmadığı fark edilmiştir. Bu çalışmanın deneysel olması, yüz yüze eğitim uygulamalarıyla uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenciler üzerindeki etkisini araştırması bakımından önemli olduğu ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca uzaktan eğitim uygulamalarının akademik yönden sekizinci sınıf öğrencilerinin aldığı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine etkisinin deneysel bir şekilde araştırılması uzaktan eğitim uygulamalarının verimliliğine yönelik somut görüşler ortaya çıkmasını sağlayabilecektir. Bundan dolayı bu çalışmada uzaktan eğitimle yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin etkililiği araştırılmıştır.

Literatür dikkate alınarak bu çalışmada sekizinci sınıf öğrencileriyle uzaktan eğitim şeklinde yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrencilerin akademik başarısı üzerinde etkililiğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Deneysel grubu öğrencilerinin ön-test başarı puan ortalamalarıyla kontrol grubu öğrencilerinin ön-test başarı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
2. Deneysel grubu öğrencilerinin son-test başarı ortalamalarıyla kontrol grubu öğrencilerinin son-test başarı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımına uygun olarak yürütülmüştür. Nicel araştırma “ne kadar, ne miktarda, ne kadar sık ve ne kadar yaygın” sorularına yanıt aramaktadır (Karataş, 2015). Nicel araştırma, teori ve denence ile başlamaktadır. Nicel araştırmalar farklı araştırma modelleri bağlamında standart veri toplama araçları kullanılarak gerçekleştirilmektedir (Akarsu ve Akarsu, 2019). Bu bağlamda ortaokul sekizinci sınıf seviyesindeki öğrencilere verilen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesinin etkililiğinin sınındığı bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden yarı-deneysel model çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırma, yarı-deneysel olarak planlanan ön-test / son-test kontrol gruplu model kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yarı deneysel model kullanılmasının nedeni tesadüfi atamanın mümkün olmamasından kaynaklanmaktadır. Baştürk'e (2014) göre yarı deneysel model, katılımcıların yansız olarak seçmenin oldukça zor olduğu eğitim araştırmalarında kullanılmaya en uygun olan modeldir. Benzer şekilde

Büyüköztürk (2007) yarı deneysel desenin, grupların yansız atama yoluyla oluşturulduğu ve araştırmada bütün değişkenlerin kontrol altına alınmasının mümkün olmadığı durumlarda kullanıldığını belirtmiştir. Bundan dolayı eğitim ilgili araştırmalarda en sık kullanılan desen olarak kabul edilmektedir.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın yürütüldüğü grup, Bursa ili İnegöl ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören sekizinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma grubunda 16'sı deney, 15'i kontrol grubu olmak üzere toplam 31 öğrenci yer almaktadır. Aynı zamanda katılımcıların 15'i erkek 16'sı ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin ön-testleri arasında puan ortalamalarına bakılarak denkleştirilmeleri yapılmıştır.

2.3. Uygulama Süreci

Araştırmaya yönelik olarak ilk önce, araştırmanın konusu belirlenmiştir. Katılımcı öğrenciler sekizinci sınıfa yeni geçtikleri için T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin ilk ünitesi olan “Bir Kahraman Doğuyor” ünitesi seçilmiştir. Kazanımlar doğrultusunda başarı testi hazırlanmıştır. Bu ders programının uygulanması için öğrenciler belirlenmiştir. İki farklı gruba yerleştirilen öğrencilerden bir kısmı deney grubunu diğer kısmı ise kontrol grubunu oluşturmuştur.

“Bir Kahraman Doğuyor” ünitesine yönelik kazanımlar ve bu kazanımlara bağlı olarak beş haftalık bir ders programı hazırlanmıştır. Programın beş hafta olmasının nedeni Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programında “Bir Kahraman Doğuyor” ünitesi için dört kazanım yazılmış olmasıdır. Bu araştırmada da ilk haftanın ilk dersinde ön-testler yapıldıktan sonra dört kazanım işlenmiş ve beşinci haftanın son dersinde de son-testler yapılmıştır. Uygulama süreci her hafta üç ders saati şeklinde olmak üzere toplam on beş ders saatinden oluşmaktadır. Her bir kazanım için 3 ders saati ayrılmıştır. Eğitim faaliyetleri, yaz tatili sürecinde yürütülmüştür.

Deney grubuyla T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi uzaktan eğitim kapsamında yürütülürken kontrol grubuyla dersler yüz yüze işlenmiştir. Deney ve kontrol grubuyla dersler farklı saatlerde yürütülmüştür. Öğrencilerin mikrofonları gerekli durumlarda açık tutulmuş, diğer vakitlerde öğretmen tarafından kapatılmıştır. Öğrencilerin kameralarını açması konusunda serbest bırakılmış ve istemeyenler açması için zorlanmamıştır. Deney ve kontrol grubunun ikisine de eş zamanlı olarak ön-testler ve son-testler uygulanmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya dair veri toplamak için taslak olarak dört seçenekli çoktan seçmeli testlerin yer aldığı bir başarı testi hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form üç sosyal bilgiler öğretmeni tarafından incelenmiştir. Uzmanlardan gelen dönütler dikkate alınarak taslak forma son şekli verilmiştir. Başarı testinde birinci kazanım için dört soru, diğer üç kazanım için ise iki soru olmak üzere toplam on soru bulunmaktadır.

Tablo 1. Başarı testinde soruların kazanımlara dağılımı

Kazanımlar	Soru Sayısı
1- Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.	4
2- Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	2
3- Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.	2
4- Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.	2

2.5. Verilerin Analizi

Veri analizi sürecinde ilk olarak başarı testinden elde edilen verilerin normal dağılımı incelenmiştir. Bu süreçte ilk olarak Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk değerlerine bakılmıştır. Bu iki değer deney grubu verilerinin anlamlılık değerinin .05'ten büyük olduğu ($p > .05$); kontrol grubu verilerinin ise .05'ten küçük olduğu ($p < .05$) tespit edilmiştir. Daha sonra veri setinde aritmetik ortalama, mod, medyan, çarpıklık/basıklık katsayıları ve histogram grafikleri incelenmiştir. Özellikle çarpıklık/basıklık katsayı değerleri grafikleri incelenerek normallik durumu için son karar verilmiştir. Akbulut'a (2010) göre Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarının anlamlı bulunduğu ama çarpıklık-basıklık değerleri incelendiğinde ideal bir normal dağılım gösteren veri setlerine rastlanabilmektedir. Toplanan verilere ilişkin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ölçümlerden elde edilen verilerin normalliğe ilişkin değerler

Grup	Test	\bar{x}	ss	Çarpıklık	Basıklık
Deney	Öntest	5.06	1.80	.515	-1.33
	Sontest	4.93	2.20	.858	.157
Kontrol	Öntest	5.13	1.68	.380	-.823
	Sontest	6.66	1.87	.487	.037

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ölçümlerden Ortalama (Mean), Ortanca (Median) ve Tepedeğerin (Mod) yakın değerler aldığı görülmektedir. Ayrıca çarpıklık ve basıklık değerleri +1 ile -1 arasında değer almaktadır. Bir diğer normallik hesaplaması olan çarpıklık ve basıklık katsayılarının kendi standart hatalarına bölüldüğü zaman +1.96 ile -1.96 arasında değer alması gerekmektedir. Can'a (2013) göre standart hataların çarpıklık ve basıklık değerleri bölüldüğü zaman +1.96 ile -1.96 arasında değer alıyorsa dağılım normallik gösterdiği kabul edilebilir. Bu araştırmada da çarpıklık ve basıklık katsayılarının standart hatalarına bölüldüğü zaman +1.96 ile -1.96 arasında değer aldığı görülmüştür. Normal dağılım gösterdiği kabul edilerek istatistiksel işlem yapılmıştır.

3. Bulgular

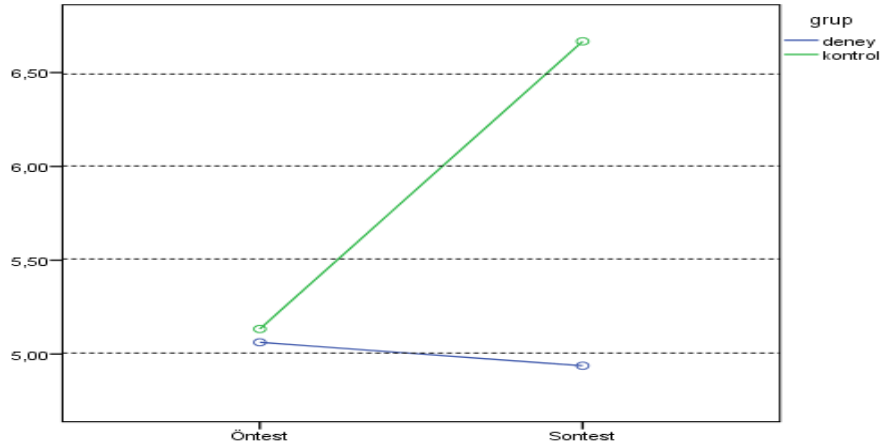
Uzaktan eğitimle yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik gelişimine etkisinin araştırıldığı bu araştırmada araştırmanın amacı bağlamında cevap aranan iki temel soruya ilişkin yapılan analizler neticesinde elde edilen bulgular bu kısımda incelenmiştir.

Araştırmada sorulara cevap bulmak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA analizinden yararlanılmıştır. Analiz sürecine geçmeden önce deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin bilişsel sınava yönelik ön-test ve son-test puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca ulaşılan değerler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Deney-kontrol gruplarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Grup	n	Ön-test			Son-test		
		n	\bar{x}	ss	n	\bar{x}	ss
Deney	16	16	5.06	1.80	16	4.93	2.20
Kontrol	15	15	5.13	1.68	15	6.66	1.87

Tablo 3'de deney-kontrol grubu öğrencilerinin ön-test ve son-test puan ortalamaları verilmiştir. Tablo 3 incelendiği zaman eğitim sürecinden önce uygulanan ön-testlere göre deney ($\bar{x}=5.06$) ve kontrol grubunun ($\bar{x}=5.13$) puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Son-test puan ortalamalarına bakıldığı zaman deney ($\bar{x}=4.93$) ve kontrol grubunun ($\bar{x}=6.66$) puan ortalamaları arasındaki farkın arttığı görülmektedir. Yine deney grubunun ön-test ($\bar{x}=5.06$) puan ortalaması ile son-test ($\bar{x}=4.93$) birbirine yakın olduğu, son-test puan ortalamasının bir miktar azaldığı görülmektedir. Kontrol grubunun ön-test ($\bar{x}=5.13$) puan ortalaması ile son-test ($\bar{x}=6.66$) puan ortalaması karşılaştırıldığında son-test puan ortalamasının ön-test puan ortalamasına göre artış gösterdiği tespit edilmiştir. Deney ve kontrol grubunun ön-test ve son-test puanlarının değişimi Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Uygulanan işlem süresince deney ve kontrol grubunun ön-test ve son-test puan durumu

Deney ve kontrol gruplarının ön-test ve son-test puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla gruplar arasında ve ölçümler arasında t-testi yapılmıştır. İlk olarak deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön-test sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmanın olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örnek t-testi yapılmıştır. Yapılan t-testi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Deney-kontrol gruplarının ön-testlerine ilişkin bağımsız örnek t-testi sonuçları

Grup	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Deney	16	5.06	1.80	-.113	29	.91
Kontrol	15	5.13	1.68			

$p > .05$

Tablo 4 incelendiği zaman kontrol grubunun puan ortalamasının deney grubundan biraz fazla olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön-test puanları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örnek t-testi yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön-test puanları anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{29} = -.113$ $p > .05$). Bu durum iki grubun da eş değer olduğu anlamına gelmektedir. Çalışmanın yürütüldüğü deney ve kontrol gruplarının eş değer düzeyde olması çalışmanın iç geçerliliği için önemli bir durumdur.

Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön-test sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmanın olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örnek t-testi yapıldıktan sonra deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son-test sonuçları arasındaki anlamlılık durumuna bakılmıştır. Bunun için yapılan bağımsız örnek t-testi Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Deney-kontrol gruplarının son-testlerine ilişkin bağımsız örnek t-testi sonuçları

Grup	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Deney	16	4.93	2.20	-2.34	29	.02*
Kontrol	15	6.66	1.87			

* $p < .05$

Tablo 5 incelendiğinde kontrol grubunun puan ortalamasının deney grubundan fazla olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin son-test puanları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örnek t-testi yapılmıştır. Tablo 5’e göre deney ve kontrol gruplarının son-test puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{29} = -2.34$ $p < .05$). Buna göre ön-test durumunda eşit olan deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin puanları son-testle farklılaşmıştır. Deney grubu öğrencilerinin puanları düşerken kontrol grubu öğrencilerinin son-test puanlarının artması uzaktan eğitimle yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin yüz yüze yürütülen ders kadar etkili olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Son olarak grupların ön-test ve son-test puan ortalamalarının kendi içlerinde değerlendirilmesi yapılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin kendi ön-test ve son-test puan sonuçları arasındaki anlamlılık durumunu tespit etmek için bağımsız örnek t-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 6' te verilmiştir.

Tablo 6. Deney-kontrol gruplarının kendi içlerinde ön-test/son-testlerine ilişkin bağımsız örnek t-testi sonuçları

Grup	Test	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Deney	Ön-test	16	5.06	1.80	.175	30	.86
	Son-test	16	4.93	2.20			
Kontrol	Ön-test	15	5.13	1.68	.776	28	.03*
	Son-test	15	6.66	1.87			

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde deney grubunun ön-test puan ortalamalarının son-test puan ortalamalarından bir miktar fazla olduğu görülmektedir. Deney grubunun ön-test puan ortalaması ile son-test puan ortalaması arasında anlamlı farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örnek t-testi sonucu anlamsız çıkmıştır ($t_{30}=-.175$ p>.05). Buna göre uzaktan eğitimle yürütülen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi deney grubu öğrencileri üzerinde etkili değildir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön-test puan ortalamalarının son-test puan ortalamaları lehine bir artış yaşandığı görülmektedir. Bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için bağımsız örnek t-testi yapılmıştır. Yapılan bağımsız örnek t-testi sonuçlarına göre kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön-test puan ortalamalarının son-test puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{28}=.776$ p<.05). Bu sonuçlar dikkate alınarak yüz yüze yürütülen İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenciler üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Uzaktan eğitim son üç asırdır eğitim sisteminin bir parçası olarak insanoğlunun hayatında yer almıştır. Kimi zaman yeterli vakit bulamama problemini, kimi zaman da mekân engelini ortadan kaldıran uzaktan eğitim çalışmaları okullarda yürütülen çalışmaları desteklemek, okuldaki çalışmalara alternatif etkinlikler yapmak, bazen de ana eğitim şeklinde yürütülebilmektedir. Günümüzde ise yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle okullarda yüz yüze yürütülen eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim platformları üzerinden etkileşimli veya etkileşimsiz olarak yürütüldüğü görülmektedir. Geçmişte katılımcılar arasında doğrudan bir iletişim söz konusu olmadığı (Karakuş ve diğerleri, 2020) ve anlık dönütler alınamayan (Hamutoğlu, Sezen Gültekin ve Savaşçı, 2019) uzaktan eğitim uygulamaları; teknolojinin ve alt yapı sistemlerinin gelişmesiyle interaktif bir özellik kazanmış hem bireylerin öğretmenlerle hem de birbirleriyle doğrudan iletişim kurabilecekleri bir yönetime dönüşmüştür.

Ülkemizde salgının başlamasıyla birlikte ilk önce okullara ara verilmiş, salgının uzamasıyla ilk önce EBA TV ve TRT OKUL gibi uygulamalar üzerinden eğitimler yürütülmüştür. Daha sonra EBA üzerinden ve çoklu oturuma izin veren ve karşılıklı etkileşim olanağı sağlayan birtakım uygulamalar üzerinden örgün eğitim faaliyetleri, uzaktan eğitim alanına taşınmıştır. Literatürde yapılan araştırmalarda uzaktan eğitim çalışmalarının verimsiz ve sıkıcı olarak değerlendirildiği görülmektedir (Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan, 2016; Barış, 2015; Karakuş, ve diğerleri, 2020; Yılmaz ve Güven, 2015).

Uygulanan uzaktan eğitim sürecinin deney grubu öğrencilerinin akademik başarısı üzerinde yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığı tespit edilmiştir. Bunun temelinde yatan nokta uzaktan eğitim sürecini oluşturmuş olduğu birtakım sınırlılıklar, öğrenci ve öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar şeklinde düşünülmektedir. Öncelikle uzaktan eğitim sürecinde teknik aksaklıkların muhtemel olması, sistem için gerekli altyapı ve teknik araç maliyetlerinin fazla olması bunların başında gelen etkenlerdir (Karakuş ve diğerleri, 2020). Albayrak (2017) ise uzaktan eğitim sürecinde görüntü ve ses gibi unsurlar ile ilgili sorunlar yaşandığını belirtmiştir. Bu tür problemler halledilebilirse uzaktan eğitim çalışmaları

daha etkili ve verimli olabilir. Ama yüz yüze verilen eğitimin yerine tamamen uzaktan eğitim sistemlerinin kullanılmasının düşünülmesi uygun değildir.

Uzaktan eğitim uygulamaları sürecinde öğrencilerin sağlıklı iletişim kuramamaları ve motivasyonlarının düşük olması bir diğer neden olarak gösterilebilir. Yaşanan diğer bir problem ise öğrenci devamsızlıklarıdır. Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin sadece %33'ü uzaktan eğitim sürecine devam etmişlerdir. Bu durum öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilgisizliğini göstermektedir. Barış (2015) ise üniversitede eğitim alan birinci sınıf öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin tutumlarının düşük olduğunu belirtmiştir. Nitekim Yılmaz ve Güven (2015) tarafından uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adayları uzaktan eğitim uygulamalarını verimsiz, sıkıcı, etkileşimsiz ve duygusuz bir süreç olarak tanımlamışlardır. Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan (2016) araştırmalarında uzaktan eğitim sürecinde sadece ders kitabının kullanıldığı ve düz anlatım yönteminin tercih edildiğini belirtmiştir. Bu durum derslerin sıkıcı ve verimsiz geçmesinin temel nedenlerindedir. Ayrıca ders esnasında öğrencilerden dönüt alınmaması bir diğer problemidir (Hamutoğlu, Sezen Gültekin ve Savaşçı, 2019). Öğrencilerin motivasyonun artırılması, karşılıklı etkileşimin sağlanabilmesi, düz anlatım yerine farklı etkinliklerin kullanılması uzaktan eğitim sürecini daha çok ilgi çekici ve verimli hale getirebilir. Bu noktalar dikkate alınarak aşağıdaki öneriler getirilebilir.

1. Uzaktan eğitim süreci örgün eğitiminin alternatifi değil destekleyici olmalıdır. Çocuklar okulda gördükleri dersleri, eğitimleri uzaktan eğitim sürecinde pekiştirmeli ve geliştirmelidirler. Birkök ve Vuranok (2010) yaptıkları araştırmanın sonucunda öğretmenlerin bilgi ihtiyaçlarının karşılanması için yüz yüze eğitimlerle desteklenmiş internet üzerinden gerçekleştirilecek eğitimler verilmesini önermiştir. Bu noktadan hareketle salgın dönemi bittiğinde de öğretmenler uzaktan eğitim uygulamalarıyla öğrencileri destekleyici çalışmalar yapmaları önerilmektedir.
2. Hamutoğlu, Sezen Gültekin ve Savaşçı'ya (2019) göre ders esnasında öğrencilerden dönüt alınmaması uzaktan eğitim sürecinde yaşanan problemlerden birisidir. Eğitimcilere, uzaktan eğitim sürecinin verimli geçmesi için öğrencilerin aktif olmalarına ve derslere etkin katılımlarına fırsat vermeleri tavsiye edilmektedir. Çünkü sessiz ve dinleyici pozisyonundaki öğrenciler belli bir zaman sonra sıkılmakta ve dersten kopabilmektedir.
3. Bu araştırma sekizinci sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında yürütülmüştür. Araştırmacılara uzaktan eğitim sürecinin etkililiğinin değerlendirildiği benzer çalışmalar farklı örneklem grubuyla, farklı derslerde ve farklı sınıf düzeylerinde yürütmeleri önerilmektedir.
4. Uzaktan eğitim konusunda literatürde deneysel çalışmaların az olduğuna rastlanmıştır. Araştırmacılara uzaktan eğitim sürecinin etkililiğinin değerlendirildiği deneysel çalışmalar yapmaları tavsiye edilmektedir.

Kaynakça

- Ak, A., Oral, B., & Topuz, V. (2018). Evaluation of distance learning process of Marmara University Vocational School of Technical Sciences. *Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)*, 2(1), 71-80. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bestdergi/issue/37869/437547>
- Akarsu, B., & Akarsu, B (2019). *Bilimsel araştırma tasarımı nicel, nitel ve karma araştırma yaklaşımları*. Cinius Yayınları
- Akbaba, B., Kaymakçı, S., Birbudak, T. S., & Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(2), 285-309.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları: Sık kullanılan istatistiksel analizler ve açıklamalı SPSS çözümleri*. İdeal Kültür Yayıncılık.
- Albayrak, İ. (2017). *Uzaktan eğitim sistemi, uzaktan eğitim sisteminde sanal sınıf ortamı ve sanal sınıf ortamında sınıf yönetimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Trakya Üniversitesi, Edirne.

- Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154. <https://dergipark.org.tr/en/pub/usbed/issue/61198/910183>
- Bacanlı, H. (2005). *Duyuşsal davranış eğitimi*. Nobel Yayıncılık
- Balliel Ünal, B. (2017). Web tabanlı uzaktan eğitimin fen bilimleri konularında öğrenci başarısına etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (9), 481-490.
- Barış, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi: Namık Kemal Üniversitesi Örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2), 36-46.
- Baştürk, R. (2014). *Deneme modelleri*. A. Tanrıoğen (Ed.), Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (ss. 30-54). Anı Yayıncılık
- Birkök, M. C., & Vuranok, T. T. (2010). Uzaktan eğitim ile bilgi ihtiyacının karşılanması: Bir üniversite programı önerisi. *Journal of Human Sciences*, 7(2), 427-444.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 85-124.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Deneyel Desenler Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, A. (2013). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. PegemA Yayıncılık.
- Çakmak, V. & Aktan, E. (2016). Öğretmen öğrenci iletişiminin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (56), 83-97 . <https://doi.org/10.17755/esosder.90642>
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 1 (Özel Sayı) 95-112. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>
- Erol Şahin, A. N. (2019). Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 477-502. <https://doi.org/10.17152-gefad.429656-674457>
- Erol Şahin, A.N. (2019). Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 477-502.
- Fidan, M. (2020). Covid-19 Belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43. <https://doi.org/10.29065/usakead.736643>
- Gunawardena, C. N., & McIsaac, M. S. (2013). Distance education. In *Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 361-401). Routledge.
- Günbaş, N., & Gözükcük, M. (2020). Views of elementary school children’s parents about distance education during the Covid-19 pandemic. *Sakarya University Journal of Education* , 10 (3) , 686-716 . <https://doi.org/10.19126/suje.789705>
- Hamutoğlu, N. B., Sezen Gültekin, G., & Savaşçı, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Açıköğretim uygulamaları. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(1), 19–28. <https://doi.org/10.2399/yod.18.023>
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Kaçan, A., & Gelen, İ. (2020). Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası eğitim bilim ve teknoloji dergisi*, 6 (1), 1-21.
- Karakuş, N. Ucuzsatar, N. Karacaoğlu, M. Ö. Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. DOI: 10.29000/rumelide.752297.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kaya, A., & Dilekçi, Ü. (2021). Covid-19 salgını sürecindeki acil uzaktan eğitime ilişkin ebeveynlerin algıları: bir metafor analizi çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3) , 1621-1636. <https://doi.org/10.24315/tred.933889>

- Kazu, Y. İ., & Özdemir, O. (2002). Teknik öğretmen adaylarının uzaktan eğitimle ilgili görüş ve beklentileri (Fırat Üniversitesi Örneği). *XI. Eğitim Bilimleri Kongresi*. Yakındoğu Üniversitesi Lefkoşa, KKTC.
- King, F. B., Young, M. F., Drivere-Richmond, K., & Schrader, P. G. (2001). Defining distance learning and distance education. *AACE Journal*, 9(1), 1-14.
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler öğretim programı* (5. 6. ve 7. sınıflar için). Talim Terbiye Kurulu Yayınları
- Metin, M., Çevik, A., & Gürbey, S. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirleme ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 4(1), 15-35. <https://doi.org/10.47155/mamusbbd.911344>
- Öztaş, S., & Kılıç, B. (2017). The evaluation of students' opinions of teaching the Atatürk's principles and history of revolution course with distance education . *Turkish History Education Journal* , 6(2), 268-293 . <https://doi.org/10.17497/tuhed.327979>
- Paydar, S., & Doğan, A. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji*, 1(2), 154-162.
- Siğın, S. (2020). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi konusunda öğrenciler ve öğretim elemanları ne düşünüyor?: Tek durumlu bir örnek olay çalışması*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Siğın, S. (2020). *Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi konusunda öğrenciler ve öğretim elemanları ne düşünüyor?: Tek durumlu bir örnek olay çalışması* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
- Smith, N. (2020). Ten tips from an online educator. *The Tyee*. <https://thetyee.ca/Analysis/2020/04/01/Online-Educator-Ten-Tips>
- Tavukçu, F. (2008). *Fen eğitiminde bilgisayar destekli öğrenme ortamının öğrencilerin akademik başarı, bilimsel süreç becerileri ve bilgisayar kullanmaya yönelik tutuma etkisi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Turan, Z., & Gürol, A. (2020). Eğitimde acil bir dönüşüm: Covid-19 pandemisi döneminde çevrim içi ders alan üniversite öğrencilerinin stres algıları ve görüşleri. *Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (HAYEF)*, 17(2), 222-242
- Yaylak, E. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin ders başarısına etkisi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yılmaz, G. K., & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.